

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Splnění daňových povinností k vybraným daním při insolvenčním řízení právnické osoby

Vypracoval: Michaela Nguyenová

Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová

České Budějovice 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Michaela NGUYENOVÁ

Osobní číslo: E15443

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Řízení a ekonomika podniku

Název tématu: Splnění daňové povinnosti k vybraným daním při insolvenčním řízení právnické osoby

Zadávací katedra: Katedra účetnictví a financí

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl: Stanovit postup právnické osoby při plnění daňových povinností k dani z příjmů a dani z přidané hodnoty při vlastním insolvenčním řízení.

Osnova:

Úvod.

Teoretická část:

1. Insolvenční řízení dle zákona o úpadku a jeho způsobech řešení (insolvenční zákon).
2. Insolvenční řízení z hlediska daňových zákonů.
3. Správa daní ve vztahu k daňovým subjektům v insolvenčním řízení.

Praktická část:

4. Plnění daňových povinností k vybraným daním v průběhu insolvenčního řízení.
5. Zařazení pohledávek správce daně a jejich plnění při prohlášení konkursu.

Závěr - diskuse k aplikaci příslušné legislativy v konkrétním případě.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Hásová, J. a kol. (2014). *Insolvenční zákon: komentář*. Praha, ČR: C.H.Beck.

Kislíngrová, E. a kol. (2013). *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. Praha, ČR: C.H.Beck.

Marková, H. (2016). *Daňové zákony 2016*. Praha, ČR: Grada.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jarmila RYBOVÁ

Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 8. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2017

doc. Ing. Ladislav Rožnek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
M.S.
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. února 2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 2017

.....

Michaela Nguyenová

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Jarmile Rybové za cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování práce poskytla.

OBSAH

Úvod.....	3
1 Cíle a metodika práce	5
2 Přehled pojmů v insolvenčním řízení	7
3 Insolvenční zákon	9
3.1 Právní úprava	9
3.2 Charakteristika	10
3.3 Hlavní zásady	10
4 Účastníci řízení	12
4.1 Dlužník.....	12
4.2 Věřitel.....	12
4.3 Insolvenční správce	13
5 Zahájení insolvenčního řízení.....	15
5.1 Insolvenční návrh	16
5.2 Majetková podstata	17
6 Rozhodnutí o úpadku	18
6.1 Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku.....	19
7 Způsob řešení úpadku	20
7.1 Reorganizace nebo také sanační způsob řešení úpadku	20
7.1.1 Reorganizační plán	21
7.2 Konkurs nebo také likvidační způsob řešení úpadku	21
7.3 Oddlužení	23
7.4 Moratorium neboli zvláštní způsoby řešení úpadku, které zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů	25
8 Insolvenční řízení v oblasti daní	26
8.1 Daňový řád	26
Praktická část	28

9	Statistické údaje insolvenčního řízení.....	28
9.1	Pokles insolvenčních návrhů.....	28
9.2	Konkurs	29
9.3	Oddlužení	30
9.4	Reorganizace	31
10	Plnění daňových povinností v insolvenčním řízení	33
10.1	Zákon o daních z příjmů právnických osob	33
10.2	Zákon o dani z přidané hodnoty	33
10.3	Zákon o spotřebních daních.....	35
10.4	Zákon o silniční dani	35
10.5	Zákon o dani z nemovitých věcí.....	36
11	Dispoziční oprávnění v insolvenčním řízení ve vztahu k daňovému řízení	38
11.1	Povinnost podávat daňové přiznání v jednotlivých fázích insolvenčního řízení 40	
12	Daňové pohledávky	41
12.1	Přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení	41
13	Daňová exekuce	43
14	Uspokojování pohledávek v rámci konkursu.....	46
14.1	Pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postavené	46
	Závěr	47
	Summary and keywords.....	49
	Seznam použitých zdrojů.....	50
	Seznam tabulek.....	53
	Seznam obrázků.....	53
	Seznam grafů	53
	Seznam zkratk	54

Úvod

Ve společnosti se v současné době nachází velký počet zadlužených osob, které nejsou schopni platit své závazky a dostaly se do tzv. “dluhové pasti“. Ve většině případů tato situace končí exekucí majetku dlužníka. Ministerstvo spravedlnosti tuto informaci potvrzuje a uvádí, že se jedná přibližně o 650 000 osob. Konkrétně jsou to osoby, které nebudou nikdy schopny své pohledávky splatit, jelikož dluhy včetně úroků rostou tak rychle, že není v jejich silách dluhy splácet. Nejedná se pouze o současný problém, již ve Starověku byly tyto záležitosti zřetelné, v tom čase se takový dlužník stal otrokem svého věřitele a sloužil mu až do konce svého života. Příčinou může být něco neočekávaného, jako například neúspěch v podnikání, propouštění v práci, nehoda, která má na svědomí dlouhodobou disfunkci, rozvod, hazard, alkohol a další důvody, které mohou přivést člověka na samé dno. Insolvenční řízení proto znamená v mnoha případech jediné řešení, jak dlužník může svůj úpadek řešit. Současné řešení je předkládáno Ministerstvem spravedlnosti v novele, kterou podrobně popisuji ve své bakalářské práci

Tématem mé bakalářské práce je splnění daňové povinnosti k vybraným daním při insolvenčním řízení právnické osoby. Toto téma bylo pro mě jasnou volbou, jelikož se jedná o zajímavou problematiku, která je v dnešní době velmi moderní.

Poslední důležitá novelizace proběhla 1.1.2014, jedná se o změny revizní a harmonizační novely provedené zákonem č. 294/2013 Sb. Novelizace jako taková by měla proběhnout až po vyhodnocení problému, soudním a judikatorním výkladu a pak by mělo následovat řešení pomocí novelizace. Není totiž efektivní řešit každý problém, který vznikne ihned novelizačně. První změnou je ustanovování insolvenčního správce. Dílčí změny spočívají v přihlašování pohledávek, kdy cílem je posílení ochrany majitele pohledávek, a to tím způsobem, že je prodloužena doba přihlášení pohledávek na 2 měsíce. Radikální změny byly provedeny především v oblasti oddlužení. Obzvláště se jedná o oddlužení právnických osob a společné oddlužení manželů. Stávalo se celkem často, že se v insolvenčním řízení nacházeli oba manželé, a proto vznikla novela, která umožňuje manželům dnes podat insolvenčním návrh společně, a tudíž se na ně přihlíží jako na jednoho dlužníka.

Dále jsem se snažila nastínit strukturu insolvenčního řízení a jeho způsoby řešení dle insolvenčního zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“). Konkrétně jsem vysvětlila návod pro

ty, co nedisponují znalostí práva, jak postupovat v případě úpadku. Dalším stěžejním bodem v mé práci je Daňový řád, kde je popsáno běžné daňové řízení. V neposlední řadě jsem vylicila povinnosti, které mají osoby povinné k dani.

Praktická část je zpočátku věnována statistickým údajům, které jsou znázorněny v grafu pro lepší přehlednost. Dále v této části byly využity informace o běžném daňovém řízení, které bylo porovnáno s daňovým řízením v úpadku. V průběhu insolvenčního řízení je kladen důraz na dispoziční oprávnění k vybraným daním, kde práva a povinnosti dlužníka jsou v tomto ohledu striktně dané a značně důležité. Dostáváme se k podání daňového přiznání, které je nutné při zjištění úpadku si hlídat, jelikož lhůty stanovené zákonem nelze žádnými prostředky prodloužit. Dále jsem popsala postup zařazení pohledávek správce daně a pak jsem se zabírala samotnou daňovou exekucí, která je nutná v případě, že dlužník není schopný plnit své povinnosti včas a řádně. Institut konkursu je jedinečný, z toho důvodu, že je vhodný, jak pro podnikatele, tak i nepodnikatele. Proto se v závěru své práce zaměřuji právě na tento institut.

1 Cíle a metodika práce

Bakalářské práce je zaměřena na splnění daňové povinnosti k vybraným daním při insolvenčním řízení poplatníka, právnické osoby. Pro získání základních informací jsem využila odbornou literaturu, insolvenční rejstřík a judikaturu s komentáři a elektronické zdroje především stránky Ministerstva spravedlnosti ČR, webové stránky České národní banky a další dostupné odborné články prostřednictvím internetových zdrojů. Stěžejní byla především orientace v zákonech a odborných člancích. V celém textu jsem uváděla použité zdroje dle citačního stylu APA 6th.

Induktivním přístupem jsem prováděla sběr dat na základě teoretického vysvětlení. Pro některá zjištěná data a informace jsem vytvořila tabulky a zpracovala grafické znázornění pro lepší přehlednost daného tématu.

Cílem je stanovit postup právnické osoby při plnění daňových povinností k jednotlivým daním při vlastním insolvenčním řízení v porovnání s běžnou praxí, kdy k insolvenčnímu řízení nedochází.

Ve své teoretické části jsem využila metodu analytickou, kde klíčovým cílem je prostudování literárních zdrojů týkajících se insolvenčního zákona a příslušné právní předpisy ve vztahu k daním. Důraz jsem zde kladla především obecné úpravě, tj. předmětu úpravy, úpadku, věcné a místní příslušnosti, procesním subjektům, projednání úpadku a rozhodnutí o něm a v neposlední řadě i jednotlivým způsobům řešení dlužníkovy úpadku. Na základě poznatků, které jsem shromáždila během své práce, je možné odvodit, že počet podaných insolvenčních návrhů se rok od roku snižuje. Zásadní pro mě byl dopad insolvenčního řízení do daňových zákonů. Věnovala jsem pozornost daňovému řádu a jednotlivým daňovým zákonům.

V praktické části jsem vyhodnotila rozdíly daňových povinností, které vznikly při porovnání standartního daňového řízení oproti daňovému řízení v úpadku. S tím také související obecné povinnosti, které náleží osobám, povinným podávat daňové přiznání. Existuje celá řada pohledávek, které jsem za pomoci odborné literatury a prostřednictvím internetových zdrojů rozdělila, popsala rozdíly mezi nimi a vysvětlila, jak jsou jednotlivé pohledávky přihlašovány do insolvenčního řízení. Dále se věnuji daňové exekuci. Jelikož informace o daňových exekucích nejsou veřejně přístupné, tak jsem do této části zakomponovala alespoň obecný přehled o celkovém počtu exekucí od roku 2013 do roku 2016.

V neposlední řadě jsem se zaměřila na uspokojování pohledávek z hlediska konkursu, jelikož je velmi všestranný pro obě strany. Dále se zde nachází tabulka, která má za úkol znázornit uspokojení pohledávek v rámci jednotlivých způsobů řešení dlužníkovra úpadku.

Snahou bylo sepsat bakalářskou práci v takové struktuře, aby obecná problematika insolvenčního řízení byla provázána s daňovými zákony a praxí.

2 Přehled pojmů v insolvenčním řízení

K tomu, abychom byli schopní se orientovat v dané oblasti je zapotřebí znalost jednotlivých pojmů. Do situace, kdy není člověk schopný plnit své závazky se mohou dostat, jak fyzické, tak i právnické osoby, ať již podnikající či nepodnikající.

Dlužník

Dlužníkem se člověk stává v případě, že je v prodlení minimálně tři měsíce v rámci insolvenčního řízení.

Věřitel

Věřitel je osoba, vůči které má dlužník závazek, tedy dluh. Může to být banka, firma, soukromá osoba apod. Věřitelem se může stát kdokoli.

Pohledávka

Existuje zajištěná a nezajištěná pohledávka. Obecně se jedná o dluh, který má dlužník ve vztahu k věřiteli, nejčastěji se vyskytuje v podobě peněz. Buď to není nic v zástavě, tudíž se bavíme o pohledávce nezajištěné nebo zajištěné.

Úpadek

Jestliže se dlužník nachází ve finanční tísní a své dluhy není schopen platit po dobu více jak 30 dnů a počet věřitelů je více jak dva, tak je jeho situace označována jako úpadek. Zákon rozeznává dvě formy úpadku: insolvenci (platební neschopnost) a předlužení.

Insolvence

Jedná se o pojem, který vyjadřuje neschopnost plnit své závazky.

Hrozící úpadek

Hrozícím úpadkem je myšlený stav, kdy lze předpovídat, že dlužník nebude moci řádně a včas plnit své závazky a nemůže tomu jakkoli zabránit. Insolvenční návrh z důvodu hrozícího úpadku může podat pouze dlužník.

Předlužení

O předlužení se jedná tehdy, pokud právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, má více věřitelů a stav jeho závazků převyšuje jeho majetek.

Příhláška

Formou přihlášky věřitelé přihlašují veškeré své pohledávky v rámci insolvenčního řízení.

Majetková podstata

Jednoduše řečeno je to veškerý movitý, nemovitý a finanční majetek dlužníka, s výjimkou věcí nepostihnutelných výkonem rozhodnutí.

Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík je informační systém veřejné správy, jehož úkolem je vést všechny spisy dlužníků v souladu s podanými insolvenčními návrhy v období pěti let. Správcem tohoto rejstříku je Ministerstvo spravedlnosti ČR. (Vrbková, 2009)

3 Insolvenční zákon

3.1 Právní úprava

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů nabyt účinnosti dne 1.1.2008. Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání („ZKV“) a veškeré právní normy, které se k němu vztahují, byl v plném rozsahu nahrazen. Od 1. ledna 2008 se na nově zahájená řízení o úpadku bude uplatňovat insolvenční zákon a zákon o konkursu a vyrovnání nadále platí při úpadkových řízeních, která byla zahájena před tímto datem. Prioritou je ozdravení úpadce, a to buď to snahou o oddlužení fyzické osoby, anebo reorganizací u právnické osoby. Konkurs přichází v úvahu jen za předpokladu, že žádný z nabízených možností nepomohou dlužníkovi vyváznout bez dluhů. IZ se vztahuje na řešení úpadku všech fyzických i právnických osob, podnikatelů i nepodnikatelů, s výjimkou České republiky (vč. ministerstev), obcí, krajů, České národní banky, Všeobecné zdravotní pojišťovny, veřejných vysokých škol apod. (justice.cz. Insolvenční zákon, © Ministerstvo spravedlnosti ČR)

Změna v zákoně nastala převážně v předchozí úpravě, která se zabývala konkursním řízením a řízením vyrovnávacím. Insolvenční zákon nastolil jednotné řízení oproti zákonu o konkursu a vyrovnání. Nové pojetí zákona je členěno na tři části.

První částí insolvenčního zákona je takzvaná Obecná část, která obsahuje základní obecné ustanovení a zabývá se uspořádáním insolvenčního řízení od počátku až do konce. Tím je míněna etapa, která počíná podáním návrhu až po rozhodnutí soudu o úpadku. Druhá část je označena jako Způsob řešení úpadku. Tato část zahrnuje veškeré možné způsoby, jak lze řešit daný úpadek, tj. konkurs, reorganizaci a oddlužení. Dále pak také v této části je možné řešit úpadek finančních institucí. Poslední neboli třetí část je nazývána jako Společná ustanovení formuluje insolvenční rejstřík a je zde řešena otázka vztahů insolvenčního zákona ke státům Evropské unie (s výjimkou Dánska) a závěrečná ustanovení. (Hásová, 2014)

3.2 Charakteristika

Hlavním záměrem insolvenčního zákona je v první řadě řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudní cestou tak, aby mohl napravit majetkové vztahy vůči osobám, které byly zahrnuty v řešeném či hrozícím úpadku. Dále je důležité zvýšit míru uspokojení věřitelů úpadce, ale také se zaměřit na obnovu své ekonomické situace, aby jeho podnikání se mohlo stát opět efektivní. Samozřejmě v poslední řadě je klíčové oddlužení dlužníka. (zakony.kurzy.cz. Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., © 2000-2016)

Cílem IZ je:

- zjištění větší transparentnosti a předvídatelnost úpadkového řízení,
- posílení postavení věřitelů,
- motivace dlužníka ke snaze řešit svůj úpadek včas,
- možnost sanace dlužníka tam, kde je to vhodné,
- celkové zrychlení a zefektivnění úpadkového řízení. (justice.cz. Insolvenční právo, © Ministerstvo spravedlnosti ČR)

3.3 Hlavní zásady

Insolvenční řízení má své zásady dle §5 IZ:

- a) insolvenční řízení nesmí být vedeno tak, aby některý z účastníků byl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nevyššího uspokojení věřitelů,
- b) pokud se jedná o věřitele, kteří mají dle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají také v insolvenčním řízení rovné možnosti,
- c) postupem insolvenčního správce ani rozhodnutím insolvenčního soudu nelze omezit práva věřitele nabytá před zahájením insolvenčního řízení, nestanoví-li tento zákon jinak,
- d) v případě, že zákon nestanoví jinak, tak jsou věřitelé povinni zdržet se jednání, které směřuje k uspokojení jejich pohledávek mimo insolvenční řízení. (Kotoučová, 2010)

Dle § 9 IZ procesními subjekty jsou:

- a) insolvenční soud, kde probíhá insolvenční řízení,
- b) dlužník,

- c) věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
- d) insolvenční správce, popřípadě další správce,
- e) státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu,
- f) likvidátor dlužníka.

4 Účastníci řízení

Na základě § 14, účastníky insolvenčního řízení jsou dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku. Vedlejší účastenství není v insolvenčním řízení dovolena dle § 16 odst. 3 tím není dotčeno.

Účastníkem řízení je míněna osoba, u které je rozhodováno o jejich právech a povinnostech nebo o právním postavení. Jedná se o dlužníka či věřitele. Oba uplatňují v insolvenčním řízení své práva, obzvláště v případě podání přihlášky pohledávky k insolvenčnímu soudu. Pokud se jedná o způsobilost být účastníkem, je zapotřebí odlišit další pojem, kterým je procesní způsobilost. Věřitel nebo dlužník jsou účastníky řízení i za podmínky, že nemají procesní způsobilost.

4.1 Dlužník

Dlužníkem je účastník insolvenčního řízení, který musí být vždy právním subjektem, důležité je upozornění, které se týká jistého omezení. Nelze vést insolvenční řízení proti majetkovým hodnotám, které nesplňují právní subjektivitu. Zákon obzvláště zakazuje vedlejší účastenství v insolvenčním řízení i s ohledem na zvláštnosti úpravy účastenství v tomto řízení. V rámci insolvenčního řízení se dle tohoto zákona neuplatňuje v incidenčních sporech.

4.2 Věřitel

Věřitelem může být jak fyzická osoba, tak i právnická osoba. Jejich cílem je na základě podání přihlášky pohledávky v souladu s ustanovením § 173 IZ uspokojit své pohledávky vůči dlužníkovi. (Kotoučová, 2010)

Věřitelskými orgány jsou:

- schůze věřitelů,
- věřitelský výbor,
- zástupce věřitelů.

Schůze věřitelů

Jedná se o nejvyšší či hlavní věřitelský orgán. Schůzi věřitelů náleží možnost volby a odvolání členů z jejich funkce věřitelského výboru a jeho náhradníků nebo zástupce věřitelů. V její kompetenci je také, zda ponechá ve funkci zatímní věřitelský výbor. Schůze věřitelů si může vyhradit cokoli, co patří do působnosti věřitelských orgánů. Pokud nastane situace, kdy není jmenován věřitelský výbor ani zástupce věřitelů, tak vykonává schůze věřitelů i jejich působnost, pokud zákon nestanoví jinak. (§ 46 odst. 1 a 2 IZ)

Schůzi věřitelů svolává a řídí dle § 47 insolvenční soud, buď to na vlastní podnět nebo na návrh insolvenčního správce, věřitelského výboru anebo alespoň dvou věřitelů, kdy jejich pohledávky činí alespoň desetinu přihlášených pohledávek. Věřitelský výbor může navrhopovat způsob řešení dlužníkového úpadku, pokud o něm soud do té doby nerozhodl.

Věřitelský výbor

Za předpokladu, že přihlášených věřitelů přesáhlo počet 50, tak je zapotřebí aby schůze věřitelů jmenovala věřitelský výbor. V opačném případě, tedy je-li přihlášeno méně věřitelů než 50, tak je dostačující usnesení pouze zástupce věřitelů. Existuje ještě jeden důvod, kdy stačí zvolit jen zástupce věřitelů, v případě že se úpadek řeší nepatrným konkursem. Počet členů ve věřitelském výboru stanovuje opět schůze věřitelů, nejméně může obsahovat 3 a nejvýše 7 členů, dále pak jejich náhradníky. Členové věřitelského výboru mohou být jak fyzické, tak i právnické osoby. Věřitelský výbor je výkonný orgán, který by měl být flexibilním partnerem insolvenčnímu správci a soudu z hlediska své velikosti. Jeho dalším úkolem je reprezentovat společný zájem věřitelů. (§56 odst. 1 a 2 IZ)

Zástupce věřitelů

Zástupce věřitelů nebo jeho náhradníka může být zvolen za podmínky, že není nutná volba věřitelského výboru. Toto východisko lze využít v případě, že je v insolvenčním řízení přihlášeno méně než 50 věřitelů. Pro zástupce věřitelů a jeho náhradníka platí stejná ustanovení jako o věřitelském výboru. (§ 68 odst. 1 a 2 IZ)

4.3 Insolvenční správce

Funkce insolvenčního správce je velmi odborně zaměřená, která se vztahuje hlavně na majetkovou sféru dlužníka i jeho věřitelů. Klade se zde důraz na to, aby činnost prováděla osoba, která má odborné znalosti v oboru. Podmínkou je i určitá praxe a vzdělání. (Šnobllová, a další, 2014)

Povinnost správce

Insolvenční správce je povinný vykonávat svou funkci svědomitě a s odbornou péčí. K tomu, aby byli věřitelé uspokojeni, je povinen vynasnažit se v co nejvyšší míře, kterou je možné po něm požadovat. Dále je také povinen dát přednost společnému zájmu věřitelů v průběhu své funkce před zájmy vlastními nebo jiných osob. Věřitelským orgánům se snaží poskytovat spolupráci k řádnému výkonu jejich funkce, především se účastní na žádost věřitelského orgánu jeho jednání. Nejméně jednou za 3 měsíce podává insolvenční správce písemnou zprávu insolvenčnímu soudu o stavu insolvenčního řízení, neurčí-li insolvenční soud jinak. (§ 36 odst. 1 a 2 IZ)

Insolvenčním správcem se může stát fyzická osoba, která na základě zákona o insolvenčních správcích splňuje veškeré podmínky v něm uvedené. Další možností je povolení, které vydá ministerstvo či jiné zvláštní povolení k výkonu činnosti insolvenčního správce. Povolení k výkonu činnosti je možné vydat i veřejné obchodní společnosti nebo zahraniční společnosti, pouze za podmínek, které byly vydány ministerstvem mimo jiné i zvláštním předpisem. (Šnobllová, a další, 2014)

Insolvenční správce se stanovuje ze seznamu insolvenčních správců (dále jen „seznam“), který vede Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“). Insolvenčním správcem se pro účely tohoto zákona rozumí i hostující insolvenční správce. (§ 21 odst. 1,2 a 3 IZ)

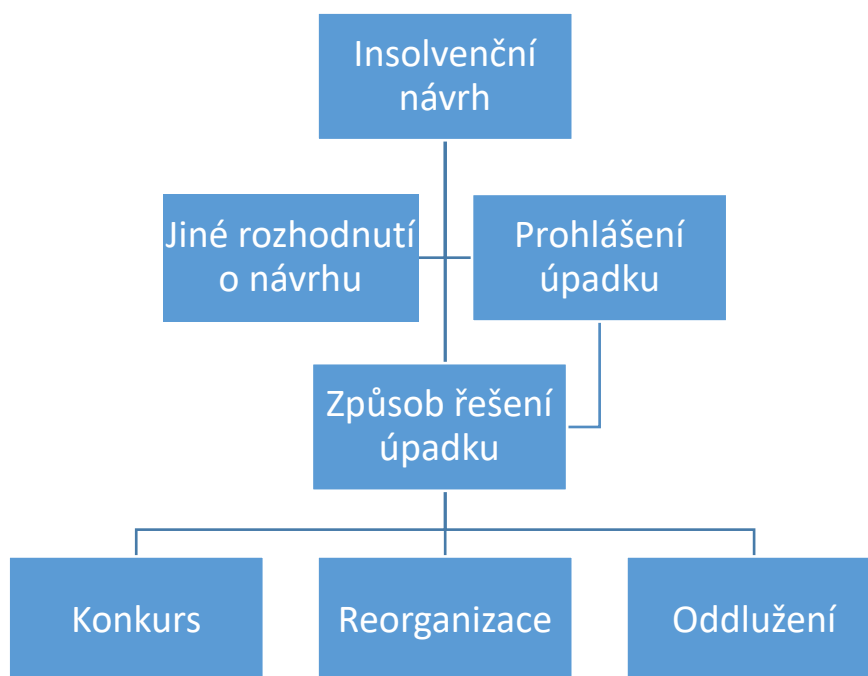
5 Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení běží od momentu podání návrhu insolvenčnímu soudu, v němž musí být uvedeno:

- rozhodující skutečnosti osvědčující úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek,
- skutečnosti, z nichž vyplývá oprávnění podat návrh (není-li navrhovatel dlužník),
- označení důkazů, kterých se insolvenční navrhovatel dovolává, a připojeny
- předepsané přílohy a listinné důkazy. (Březinová, 2009)

Zahájení insolvenčního řízení nemá vliv na jiná zahájená řízení, ani daňové.

Graf 1: Jednotnost insolvenčního řízení

Zdroj: Hásová 2013

Oznámení o zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční soud vyhlásí skutečnost zahájení insolvenčního řízení vyhláškou, kterou musí zveřejnit do dvou hodin od podání návrhu nebo do dvou hodin po zahájení úředních hodin. Smyslem insolvenčního řízení je zejména vyrovnaní se dlužníka se svými věřiteli. Hlavními účastníky jsou nesporně dlužník a věřitelé. (Kislingerová, a další, 2013)

Dle § 6 IZ jsou také různé výjimky z působnosti zákona, které se týkají zásad insolvenčního řízení. Nemohou jej použít:

- a) stát,
- b) územní samosprávný celek,
- c) Česká národní banka,
- d) Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky,
- e) Garanční systém finančního trhu a jím spravované fondy,
- f) Garanční fond obchodníků s cennými papíry,
- g) veřejná vysoká škola, nebo
- h) právnická osoba, jestliže stát nebo vyšší územní samosprávný celek před zahájením insolvenčního řízení převzal všechny její dluhy nebo se za ně zaručil.

Důvodem je, aby žádná organizace či orgán nebyl nadřazený a zásadně měli všichni stejné postavení, jestliže zákon nestanoví jinak. Cílem je nesporně co nejvyšší uspokojení věřitelů. (pracepropravniky.cz. Insolvenční zákon 2016, © 2016)

5.1 Insolvenční návrh

Návrh se podává u příslušného insolvenčního soudu s cílem je zahájení insolvenčního řízení. Podává ho dlužník nebo věřitel. K tomu abychom mohli podat insolvenční návrh, je zapotřebí uvést mimo obecné náležitosti-označení insolvenčního navrhovatele a označení dlužníka, kterého se týká, popřípadě jeho zástupců. Fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm (sídlem) a v případě, že jde o podnikatele, též identifikačním číslem. Je-li navrhovatelem stát, musí insolvenční návrh obsahovat označení příslušné organizační složky státu, která za stát před insolvenčním soudem vystupuje. Dále je také zapotřebí předložit konkrétní důvody, které vypovídají o úpadku č hrozícím úpadku dlužníka. (pracepropravniky.cz. Insolvenční zákon 2016, © 2016)

Dle § 105 je zákonem dáno, že podá-li insolvenční návrh věřitel, tak je povinný doložit skutečnost, že má proti dlužníkovi splatnou pohledávku a jako důkaz doložit přihlášku.

Mimo jiné je velmi důležité insolvenční návrh obstatat úředně ověřeným podpisem dané osoby, která návrh podala nebo alespoň jej opatřit věrohodným elektronickým podpisem, jinak návrh ztrácí na hodnotě. Osoba, která je oprávněná insolvenční návrh podat, je buď to dlužník, nebo jeho věřitel. Pokud se jedná o hrozící úpadek, tak zde existuje možnost podání insolvenčního návrhu ze strany dlužníka. (§ 97 odst. 2 a 3 IZ)

5.2 Majetková podstata

Tento pojem stanovuje majetek, který je určen k uspokojení dlužníkových věřitelů. Návrh však má právo podat jak dlužník, tak i věřitel. K tomu, abychom mohli vymezit majetkovou podstatu, tak je rozhodující právě fakt, zda návrh podal dlužník či věřitel. Pokud podá insolvenční návrh dlužník, tak do majetkové podstaty spadá:

- majetek, který dlužník vlastnil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení,
- majetek, který dlužník získá během insolvenčního řízení.

V případě, že insolvenční návrh podá věřitel, tak do majetkové podstaty spadá:

- majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky předběžného opatření,
- majetek, který insolvenční soud úplně nebo jen z části omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem,
- majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku dlužníka,
- majetek, který dlužník získal v průběhu insolvenčního řízení a potom co již účinky rozhodnutí nastaly. (§ 205 odst. 1 a 2 IZ)

Dle § 206 majetkovou podstatu tvoří:

- peněžní prostředky,
- věci movité a věci hromadné,
- vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů,
- obchodní podíl,
- dlužníkovy peněžité i nepeněžité pohledávky, včetně pohledávek podmíněných a pohledávek, které dosud nejsou splatné apod.

V momentě, kdy insolvenční řízení nabylo účinnosti, tak dlužník nesmí nakládat s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může patřit. Jedná se o významné změny, využití nebo určení tohoto majetku, popřípadě jeho bezvýznamné zmenšení. (justice.cz. Majetková podstata, © Ministerstvo spravedlnosti ČR)

6 Rozhodnutí o úpadku

Zdali je zjištěno či dokázáno, že se dlužník nachází v úpadku nebo mu úpadek hrozí, tak soud vydá rozhodnutí o úpadku. (Březinová, 2009)

Rozhodnutí o úpadku musí obsahovat:

- a) výrok o tom, že se zjišťuje úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek,
- b) výrok, jímž insolvenční soud ustanovuje insolvenčního správce,
- c) údaj o tom, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku,
- d) výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě, s poučením o následcích jejího zmeškání,
- e) výzvu, aby osoby, které mají závazky vůči dlužníkovi, napříště plnění neposkytovaly dlužníkovi, ale insolvenčnímu správci,
- f) výzvu, aby věřitelé insolvenčnímu správci neprodleně sdělili, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužnickových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách, s poučením o následcích nesplnění této povinnosti,
- g) výrok, jímž se určí místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání,
- h) výrok, jímž se uloží dlužníku, který tak dosud neučinil, aby ve stanovené lhůtě sestavil a odevzdal insolvenčnímu správci seznamy svého majetku a závazků s uvedením svých dlužníků a věřitelů,
- i) označení hromadných sdělovacích prostředků, ve kterých bude insolvenční soud zveřejňovat svá rozhodnutí. (Kotoučová, 2010)

Hrozící úpadek je významnou okolností, kterou vymezuje insolvenční zákon. Bere se v potaz i riziko, které může v budoucnu nastat, kdy dlužník nebude schopen plnit své platební závazky včas.

Po verdiktu v soudním řízení o úpadku musí soud stanovit údaje, které směřují k tomu, kdy nastávají účinky rozhodnutí. Dále pak určí insolvenčního správce a nařízení, kdy dlužník je povinen předat správci seznam svého majetku, závazků a lhůtu k přihlášení pohledávek. (Březinová, 2009)

6.1 Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku

Předtím než insolvenční soud stanoví způsob řešení úpadku, tak nejdříve rozhodne o tom, zda se dlužník vůbec v úpadku nachází. V případě, že:

- a) ani po rozhodnutí o úpadku nebyl osvědčen dlužníkův úpadek,
- b) zde není žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň jsou uspokojeny.

Podá-li dlužník návrh, tak insolvenční soud rozhodne, že není v úpadku pod podmínkou, že současně k němu připojí listinu, na které všichni věřitelé a insolvenční správce vyslovili s tímto návrhem souhlas a podpisy zúčastněných osob jsou úředně ověřeny. Pokud se ukáže, že dlužník v úpadku není, tak je bezúčelné rozhodovat o nějakém způsobu řešení daného problému. Insolvenční soud může toto rozhodnutí vydat na návrh, ale i bez návrhu. (Kotoučová, 2010)

7 Způsob řešení úpadku

Po rozhodnutí o úpadku insolvenční soud rozhodne do 3 měsíců o způsobu jeho řešení. Soud musí zvážit, zda nejlepší možné východisko při rozhodnutí o způsobu řešení úpadku je konkurs, reorganizace či oddlužení. Podmínkou je skončení schůze věřitelů, která je shromážděná právě kvůli řešenému úpadku. (Kotoučová, 2010)

7.1 Reorganizace nebo také sanační způsob řešení úpadku

Tento způsob je mnohem častější a je spojen s větším uspokojením věřitelů než v případě konkursu. Neměli bychom opomenout, že provoz podniku dlužníka pokračuje dál. V tomto případě není důležité, zda se jedná o fyzickou či právnickou osobu. Jedinou výhradou jsou podmínky reorganizačního plánu, které dlužník musí řádně plnit. Cíl tohoto způsobu řešení úpadku je zejména obnovit hospodaření dlužníka se záměrem postupně uspokojovat pohledávky věřitelů. (upadkovepravo.cz. Reorganizace, © 2011-2017 – LIQUIDATORS v.o.s.)

Reorganizaci lze uplatnit u podnikatelů, s výjimkou těch právnických osob, které jsou v likvidaci, nebo jsou obchodníky s cennými papíry nebo osobami oprávněnými k obchodování na komoditních burzách. (Hana Březinová, strana 141, 2009)

Insolvenční zákon v § 316 odst. 4 uvádí podmínky, kdy je reorganizace přípustná:

- a) celkový obrát dlužníka podle zákona o účetnictví za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 000 000 Kč (zákon o účetnictví definuje v § 20 roční úhrn čistého obrátu jako výši výnosů sníženou o prodejní slevy; v případě, pokud je účetní období kratší, celkové výnosy se dělí počtem započatých měsíců, po které účetní obdob trvalo, a vynásobí se dvanácti), nebo
- b) zaměstnává-li dlužník nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru

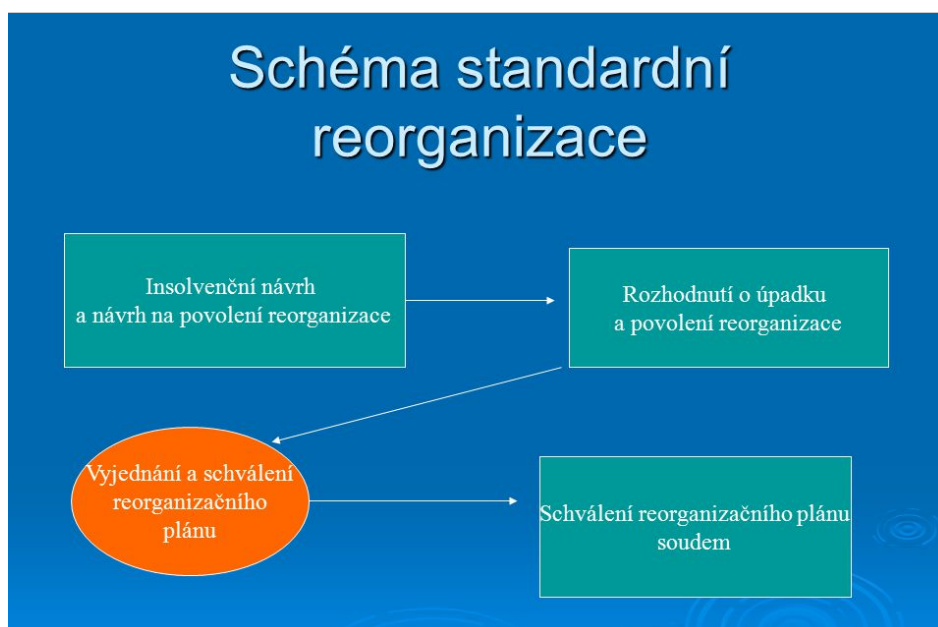
Za podmínky, že dlužník s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do 15 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku předloží reorganizační plán, který je podmíněný souhlasu nadpoloviční většiny všech zúčastněných věřitelů dle výše pohledávek, není rozhodující ani obrát ani počet zaměstnanců dlužníka. V tomto případě, řešení úpadku ve smyslu reorganizace může použít malý i střední podnik. (Březinová, 2009)

7.1.1 Reorganizační plán

Musí obsahovat údaje, které budou spolehlivě znázorňovat ekonomické a právní možnosti dlužníka. Aby reorganizační plán byl dostačující, tak je k němu nutné připojit doklady. Jedná se především o aktualizované seznamy majetku a závazků dlužníka. Samotné zpracování plánu je otázka dlouhodobého procesu. Veškerou kontrolu nad činností dlužníka provádí insolvenční správce. Reorganizační plán je samozřejmě nutné schválit, což provádí insolvenční soud. Účinnosti nabyde dnem, kdy rozhodnutí o jeho schválení nabylo právní moci. Reorganizace je ukončena splněním reorganizačního plánu.

V případě, že se reorganizační plán ve stanovených lhůtách nepodaří sestavit, tak soud rozhodne o přeměně reorganizace v konkurs. (Březinová, 2009)

Obrázek 1: Schéma reorganizace

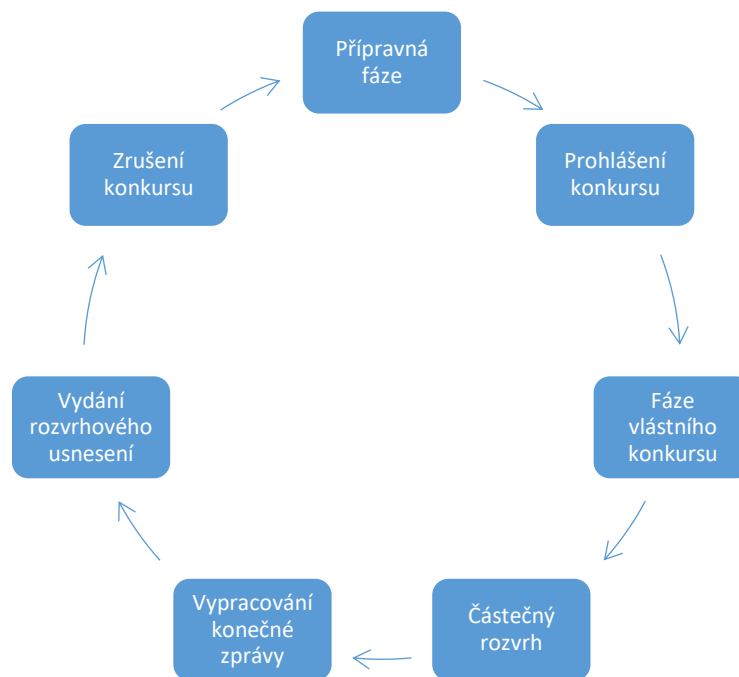
Zdroj: www.slideplayer.cz

7.2 Konkurs nebo také likvidační způsob řešení úpadku

Hlavní úlohou je zpeněžení majetku dlužníka a tím uspokojení jeho věřitelů. Rozdíl mezi reorganizací a konkursem spočívá v tom, že reorganizace se snaží o další průběh podnikání a obnovit životaschopnost daného podniku na rozdíl od konkursu, který vede k jeho zániku. (Březinová, 2009)

Návrh na prohlášení konkursu může podat buď to dlužník nebo jakýkoli jeho věřitel. Zákon nespecifikuje konkrétně jaký okruh dlužníků mohou podat návrh na prohlášení konkursu. Znamená to, že jej může podat fyzická osoba ať už je podnikatelem či nikoli a kterákoli právnická osoba.

Graf 2: Fáze konkursního řízení

Zdroj: Kozel 2003

Období přípravné fáze trvá od podání návrhu na prohlášení konkursu a končí rozhodnutím o návrhu. Poté je prohlášen konkurs a následuje fáze vlastního konkursu. V tomto momentě jsou přihlašovány pohledávky, dochází ke zjišťování konkursní podstaty, k vymáhání plnění do konkursní podstaty a jejímu zpeněžení. Dále je zpracován částečný rozvrh, který je podmíněn souhlasu ze strany věřitelského výboru a nutností je také povolení vydané soudem. Posléze je vypracována konečná zpráva a v případě, že jsou nějaké námitky, tak se projednávají. Nato je vydáno rozvrhové usnesení spolu s rozvrhem výtěžku a na závěr zrušení konkursu v celém rozsahu a zproštění správce konkursní podstaty funkce. (Kozel, 2003)

7.3 Oddlužení

Jedná se o další způsob, jak lze hrozící nebo již daný úpadek řešit. Otázkou je, zda pohledávky dlužníka pochází z podnikání či nikoli. Pokud ano, tak metoda oddlužení v tomto případě není možná. Prioritou této metody je zaměření se na dlužníky, kteří se do své situace dostali z důvodu běžné činnosti. Cílem je především motivovat dlužníka k novému životnímu startu. Klade se zde důraz na aktivní zapojení do splácení svého dluhu, minimální výše je 30 % v rámci nezajištěných věřitelů. V případě zajištěných věřitelů se považuje uspokojení ze zajištění.

Je nutné říci, že ani v tomto případě se nevyhneme výjimkám. Dluhy pocházející z podnikání nejsou považovány za problém při řešení dlužníkového úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, za podmínky že s tím souhlasí věřitel. (justice.cz. Oddlužení, © Ministerstvo spravedlnosti ČR)

Pokud se dlužník rozhodne řešit svůj úpadek nebo hrozící úpadek oddlužením je zapotřebí insolvenční návrh spojit s návrhem na povolení oddlužení. Návrh na povolení oddlužení je podmíněn podáním pouze od dlužníka, což znamená, že jej nikdo jiný podat nemůže. Dlužník musí doložit údaje o výši předpokládaných příjmů, písemnou smlouvu o důchodu, darovací smlouvy s úředně ověřenými podpisy osob, které se chtějí na oddlužení podílet, apod. K insolvenčnímu návrhu můžeme připojit i návrh na reorganizaci, v tomto případě je nutné, aby návrh obsahoval veškeré potřebné údaje a požadované přílohy. (§ 106 odst. 1 IZ)

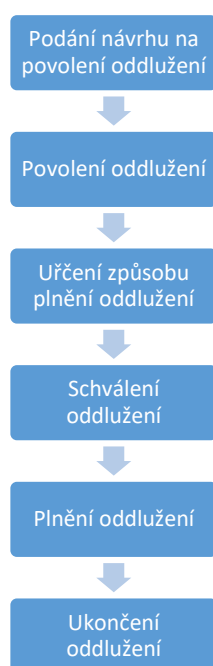
Návrh na povolení oddlužení může insolvenční soud zamítnout. Důvodem může být nepoctivý záměr, hodnota plnění bude nižší než 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, tato varianta je možná pouze se souhlasem věřitelů nebo výsledky řízení upozorňují na nezodpovědný přístup dlužníka při plnění svých povinností v insolvenčním řízení. Jestliže soud návrh zamítne, tak je dlužníkův úpadek řešen konkursem. Za předpokladu, že soud návrh povolí, musí být zvolen způsob řešení úpadku dlužníka. Existují dva způsoby oddlužení, a to zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění splátkového kalendáře. (justice.cz. Oddlužení, © Ministerstvo spravedlnosti ČR)

Velmi významná novelizace proběhla 1.1.2014, jedná se o zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon o úpadku a způsobech jeho řešení. Proběhla zde celá řada změn, počínaje ustanovováním insolvenčních správců, přihlašováním pohledávek, ale nejzásadnější změny se uskutečnily v oblasti oddlužení.

Nejpodstatnější změny byly provedeny v oblasti oddlužení, zejména právnických osob a společného oddlužení manželů. Od roku 2014 mohou využít oddlužení i drobní živnostníci, a to i za předpokladu, že nebudou muset ukončit své podnikání. (ucetnikavarna.cz. Zákon č. 294/2013 Sb., © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s.)

Ve značné míře se stávalo, že oba manželé se nacházeli v insolvenčním řízení, které je spojené s velkými náklady. Vzniklé změny se dotkly právě toho směru. Dnes už je přihlíženo na manželé dle § 394 a jako na jednu osobu. Mohou tedy podat insolvenční návrh společně.

Graf 3: Fáze oddlužení

Zdroj: Vlastní tvorba dle stránek Ministerstva spravedlnosti ČR

Pro lepší přehlednost, jak postupovat při formě oddlužení, jsem vytvořila tento graf. Graf je sestaven dle fází, které po sobě následují.

7.4 Moratorium neboli zvláštní způsoby řešení úpadku, které zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů

Hlavním záměrem institutu moratoria je poskytnout dlužníkovi šanci srovnat se s věřiteli před zahájením insolvenčního řízení. Dlužník, který je podnikatelem, má příležitost do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu a věřitel do 15 dnů navrhnout insolvenčnímu soudu vyhlášení moratoria. Návrh moratoria musí obsahovat zejména všechny okolnosti a odůvodnění jeho vyhlášení. Dlužník má možnost podat návrh na moratorium i před zahájením insolvenčního řízení. Je povinný připojit k danému návrhu účetní závěrku. Návrh moratoria však nemůže podat právnická osoba v likvidaci. (pracepropravniky.cz. Insolvenční zákon 2016, © 2016)

Insolvenční soud vyhlásí moratorium v případě, že jsou splněny veškeré podmínky, které jsou kladeny v § 115 a 116 IZ nebo za okolnosti, kdy o insolvenčním návrhu rozhodnuto nebylo.

Účinnost moratoria běží od okamžiku, kdy je vydáno rozhodnutí o jeho vyhlášení v insolvenčním rejstříku a doba, po kterou je platný, je stanovena v návrhu na moratorium. Nejdéle se jedná o 3 měsíce a lze jeho účinnost prodloužit o 30 dnů za podmínek, které jsou stanovené v insolvenčním zákoně. V tomto případě nelze po dobu trvání moratoria vydat rozhodnutí o úpadku. (Březinová, 2009)

8 Insolvenční řízení v oblasti daní

Problematika insolvenčního řízení je řešena v Daňovém řádu, který je procesním právním předpisem, ale také v daňových zákonech k jednotlivým daním.

8.1 Daňový řád

Na základě § 1 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „DŘ“) upravuje postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob. K tomu, aby mohlo dojít ke správnému zjištění a stanovení daně je zapotřebí daňové přiznání, hlášení nebo vyúčtování.

Správa daní ve vztahu k insolvenčnímu řízení

Pohledávky za majetkovou podstatou vznikají na základě § 242 DŘ v závislosti na vzniku daňových povinností. Doba, po kterou tyto daňové pohledávky vznikají je ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku do ukončení insolvenčního řízení. V potaz přichází také otázka, co je považováno za majetek daňového subjektu. Pro potřeby insolvenčního řízení se jedná o vratitelný přeplatek. Na úhradu splatných daňových pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou je pokládán přeplatek vzniklý na základě daňových povinností, které vznikly nejpozději dnem předcházejícím dni účinnosti rozhodnutí o úpadku. Nejpozději však do jejich přezkoumání při přezkumném jednání. Pokud vznikne přeplatek dle daňových povinností, které vznikly v době ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, tak jej můžeme použít na úhradu splatných pohledávek za majetkovou podstatou.

Souběh insolvenčního a daňového řízení

Daňové řízení je možné zahájit a nadále v tomto řízení pokračovat, jestliže bylo zahájeno insolvenční řízení. Vyjma daňové exekuce, kterou by správce daně mohl nařídit, ale lze ji provést za podmínky, že tak stanoví i insolvenční zákon. (§ 243 odst. 1 DŘ)

Výjimkou v § 243 DŘ

Nalézací řízení týkající se pohledávek, které nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou, se zastavuje ukončením přezkumného jednání a dosud nepravomocné rozhodnutí nabývá právní moci.

Úrok z prodlení nevzniká k daňové pohledávce, která není pohledávkou za majetkovou podstatou ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku. Pohledávkami za majetkovou podstatou jsou stručně řečeno daňové pohledávky, které pochází z daňových povinností a vznikly ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku. (Marková, 2016)

Povinnost podat daňové tvrzení při insolvenčním řízení

Dle § 244 DŘ je zapotřebí podat řádné daňové tvrzení ve lhůtě, která je stanovena na 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku. Klade se zde také důraz na podání tohoto daňového tvrzení za tu část zdaňovacího období, která uplynula do dne předcházejícího účinnosti tohoto rozhodnutí a za kterou dosud nebylo tvrzení podáno. Jestliže tato lhůta nebyla dodržena má právo správce daně, ustanovit daň z moci úřední, která mu byla svěřena. U takto stanovené daně není zapotřebí předně vyzvat daňový subjekt k podání daňového přiznání. Jestliže nastane situace, kdy insolvenční správce oprávněný na základě prohlášení konkursu zjistí nedostatek podkladů či jejich neúplnost, tak tento fakt oznámí správci daně. Na základě těchto zjištěných skutečností, nelze zajistit splnění dané povinnosti a povinnosti dle § 245 DŘ zanikají. Poté insolvenční správce nabídne svou součinnost správci daně v souvislosti se stanovením daně podle pomůcek.

Daňový subjekt musí podat řádné daňové tvrzení nebo dodatečné tvrzení v průběhu insolvenčního řízení do 15 dnů ode, ke kterému mělo dojít k jeho zpracování. Lhůty totiž zůstávají zachovány. V případě, že daňový subjekt předkládá konečnou zprávu, tak mu vznikají dvě povinnosti. Za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou dosud nebylo podáno musí zpracovat daňové tvrzení a také tvrzenou daň, kterou je nutné následně zahrnout do příslušného dokumentu. (§ 244 odst. 2,3 a 4 DŘ)

Praktická část

9 Statistické údaje insolvenčního řízení

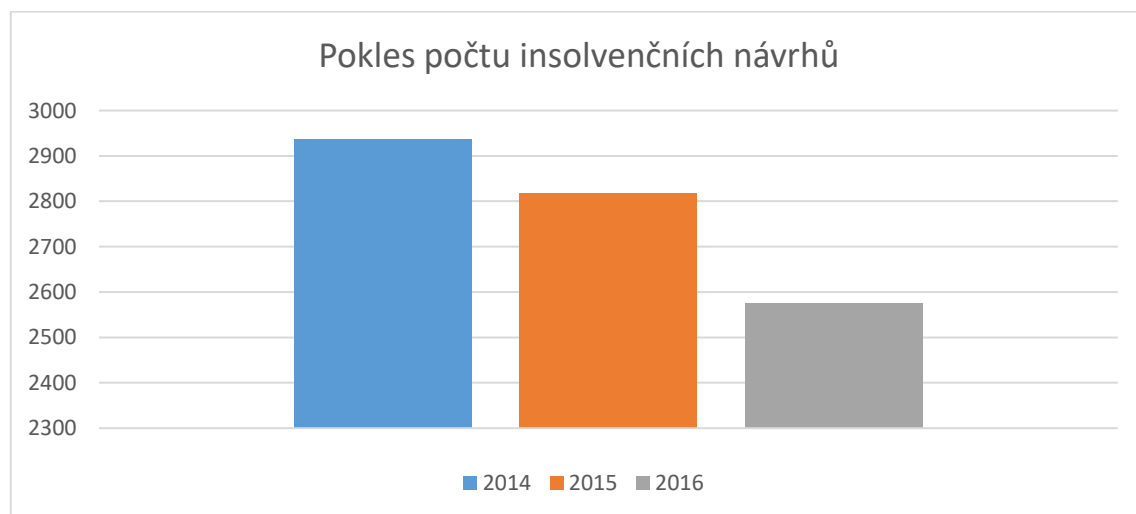
V úvodu praktické části jsou zobrazeny různé statistické údaje, které nám mohou přiblížit konkrétní situaci.

9.1 Pokles insolvenčních návrhů

Je nutné podotknout, že pokles insolvencí stále pokračuje, důvodem může být oživení ekonomiky či vzrůstající zaměstnanost. Pro lepší přehlednost jsem vypracovala graf v letech 2014-2016 dle údajů, které byly získány vědeckými pracovníky společnosti Creditreform. Tato společnost je zastoupena již ve 23 evropských zemích a v Číně. Celosvětově má 180 poboček a zaměstnává 4 500 pracovníků.

Konkrétně v pololetí roku 2014 bylo podáno celkem 2937 insolvenčních návrhů, následně v pololetí roku 2015 bylo podáno celkem 2819 insolvenčních návrhů, z toho se jednalo o 235 insolvencí u právnických osob a 2584 u nepodnikatelských osob. Již v porovnání s rokem 2014 vidíme určitý pokles, přesně o 118 insolvenčních návrhů méně. Jedná-li se o rok 2016, tak v tomto pololetí bylo podáno celkem 2575 insolvenčních návrhů, kde tuto hodnotu vytvořilo 193 insolvencí ze strany právnických osob a 2382 z hlediska nepodnikatelských osob.

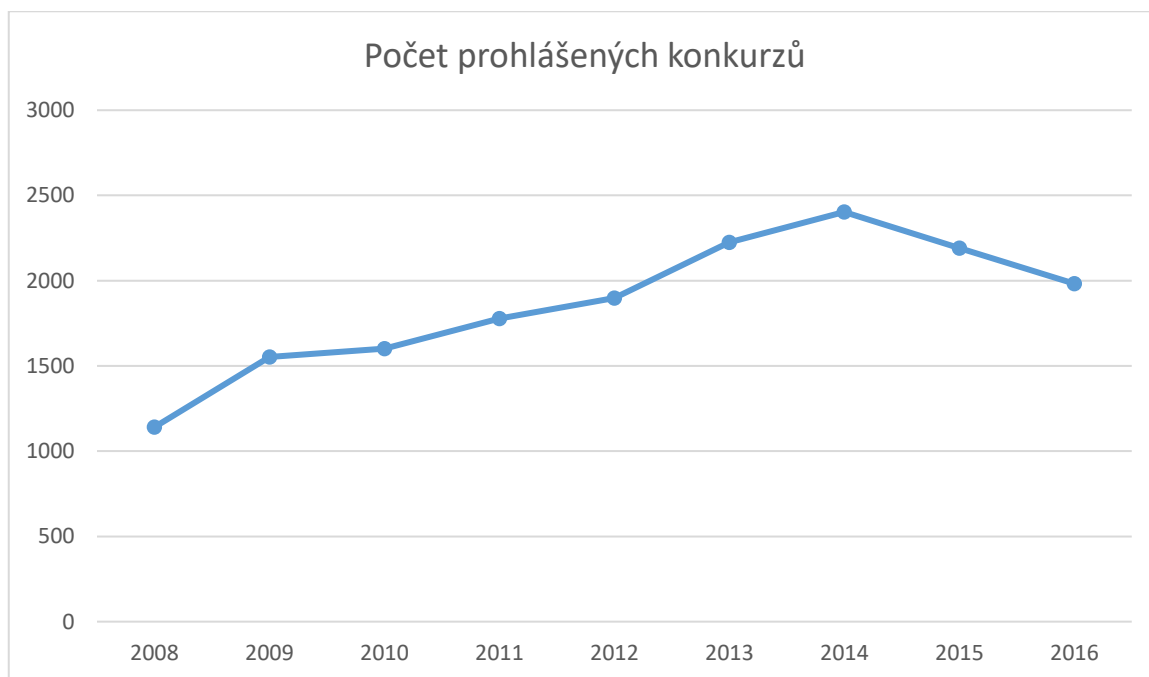
Graf 4: Pokles insolvenčních návrhů

Zdroj: Vlastní tvorba dle webových stránek www.vyzkuminsolvence.cz

9.2 Konkurs

Graf 5: Počet prohlášených konkursů

Zdroj: www.vyzkuminsolvence.cz

Celkově od roku 2008-2016 bylo nejvíce podaných insolvenčních návrhů v roce 2013, kdy se číslo vyšplhalo až na 36 909. Pak následoval pozitivní pokles.

Tabulka 1: Výsledky konkursu

Zpeněžení majetkové podstaty*	%
Odhad majetkové podstaty*	100 %
Hrubý výnos	40 %
Odměna Insolvenčního správce**	11,4 % z hrubého výnosu
Ostatní výdaje	21,3 % z hrubého výnosu

Zdroj: www.vyzkuminsolvence.cz

Poznámka:

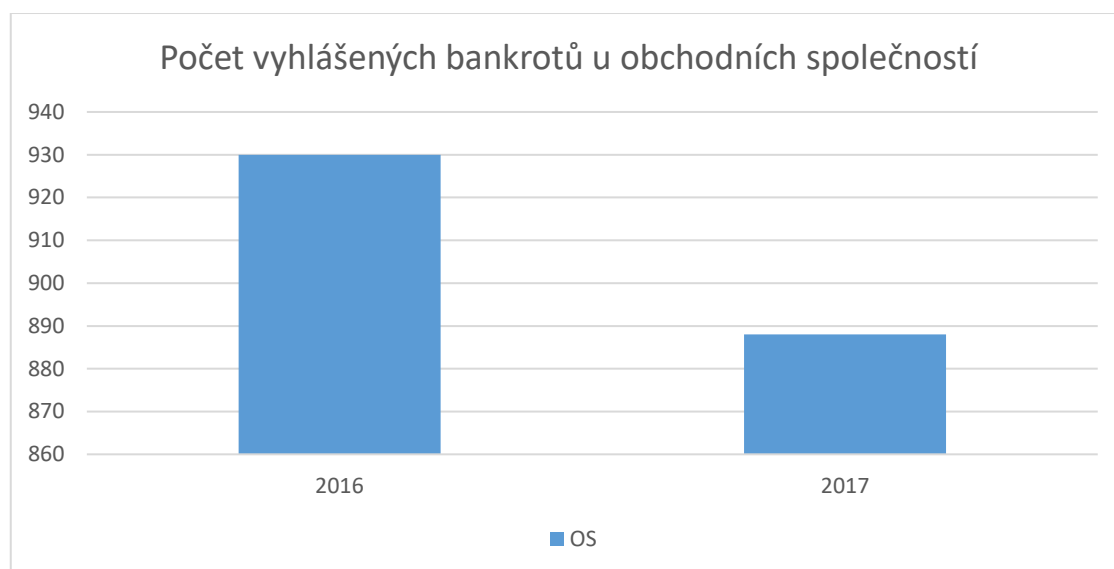
*) odhad majetkové podstaty tvoří cca 11 % celkové výše přihlášených pohledávek

**) průměrná odměna insolvenčního správce za sledované období činila 85.455 Kč na jedno insolvenční řízení. Státem stanovená nejmenší mez je nejčastěji však 45.000 Kč.

Tabulka znázorňuje největší neefektivitu insolvenčního řízení což je právě zpeněžování majetku v průběhu toho řízení, tak aby se blížil jeho tržním hodnotám. V této situaci není splněn cíl konkursu, který nám uvádí prodej za tržní cenu, především z důvodu omezeného času. Rozdíl ve výši 60 % je opravdu vysoký a vytváří nám určitý předpoklad, jak prodej v rámci insolvenčního řízení vést, jak zvýšit poptávku, jak snížit rizika a připravit toto aktivum, aby bylo o něj větší zájem. Zajímavým poznatkem je, že při průměrném konkurzu podnikatelského subjektu v České republice v 50 %, kdy bylo rozhodnuto o úpadku, nezbyde na věřitele žádný výnos.

9.3 Oddlužení

Graf 6: Bankroty - OS

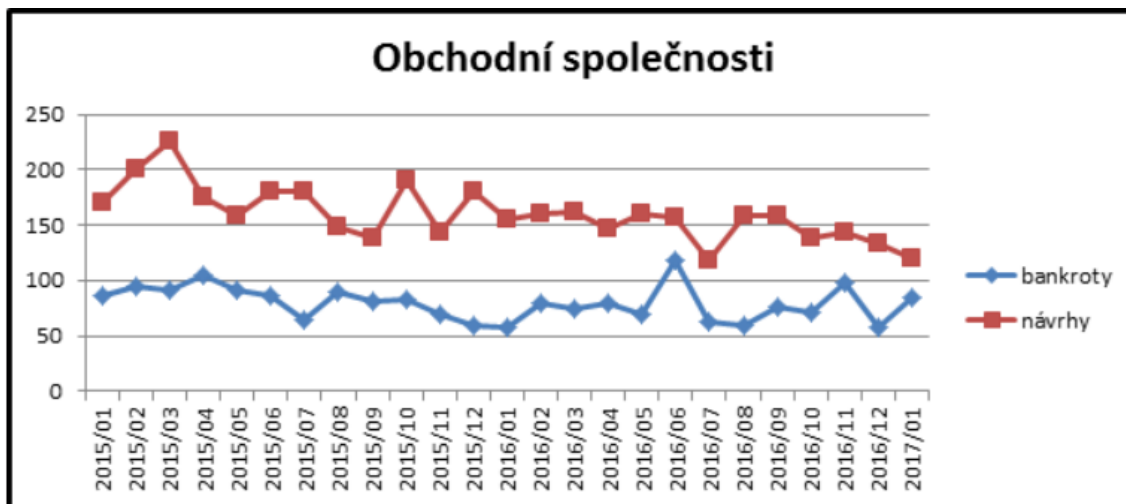

Zdroj: Vlastní tvorba dle webových stránek www.informaceofirmach.cz

V grafu můžeme vidět, že oproti minulému roku se počet vyhlášených bankrotů u obchodních společností snížil o celé 4 %. Po průzkumu společnosti CRIF se ukázal fakt, že se meziročně počet bankrotů snížil ve všech krajích.

Společnost CRIF-Czech Credit Bureau, a.s. zveřejnila na svých stránkách informace o bankrotu obchodních společností, kdy v lednu 2017 zbankrotovalo 84 obchodních společností. Hodnota návrhů na bankrot byla v letošním lednu nejmenší ze všech zkoumaných let. Nejvíce bankrotů u obchodních společnostech bylo vyhlášeno v obchodě, ve stavebnictví a v průmyslu. Nejlépe na tom však bylo zemědělství, doprava, skladování, cestovní kanceláře a ostatní služby.

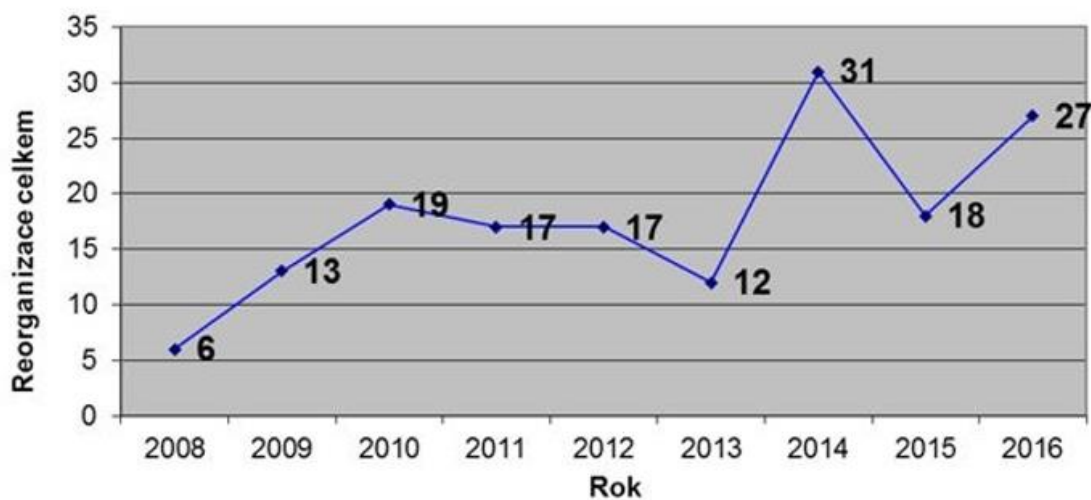
Obrázek 2: Vývoj počtu bankrotů a návrhů na bankroty obchodních společností

Zdroj: www.informaceofirmach.cz

9.4 Reorganizace

Obrázek 3: Vývoj reorganizace

Zdroj: www.creditreform.cz

Od ledna roku 2008 do roku 2016, bylo soudem povoleno 160 reorganizací. Jak je vidět z grafu, tak rok 2014 vystoupal až na 31 reorganizací. V roce 2015 počet reorganizací klesl na číslo 18, z toho 4 reorganizace byly přeměněny na konkurs. Povolných reorganizací v roce 2016 opět poněkud vzrostl, a to na počet 27, z toho 6 reorganizací bylo přeměněno na konkurs.

10 Plnění daňových povinností v insolvenčním řízení

V teoretické části jsem vylíčila postup při daňovém řízení běžným způsobem, a proto v této části se budu zabývat postupem při daňovém řízení v úpadku. Porovnám tedy oba popisované způsoby.

10.1 Zákon o daních z příjmů právnických osob

Daňový subjekt, nebo insolvenční správce v postavení daňového subjektu podává daňové přiznání v obvyklých lhůtách DŘ během probíhajícího insolvenčního řízení. Lhůta pro podání daňového přiznání z příjmů právnických osob je 30 dnů ode dne nabytí účinnosti. Základ daně je možné snížit v souladu s insolvenčním řízením o roční daňové odpisy z majetku dlužníka a o daňové odpisy ve výši poloviny ročního daňového odpisu. Za podmínky, že dojde k prohlášení konkurzu, povolení reorganizace či schválení plánu oddlužení, tak je možné tuto výhodu získat z hmotného majetku, který je zaevidovaný v majetku poplatníka. Jedná se o počátek příslušného zdaňovacího období. Za uplynulou část zdaňovacího období, za kterou nebylo řádné daňové tvrzení dosud podáno, vzniká daňovému subjektu jistá povinnost. Má za úkol zpracovat řádné daňové tvrzení, a to ke dni předložení konečné zprávy. Poté je nutné tvrzenou daň zahrnout do příslušného dokumentu. (mzdovapraxe.cz. Daňové povinnosti v insolvenčním řízení, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s)

10.2 Zákon o dani z přidané hodnoty

Zdaňovací období v insolvenci

V období, kdy je rozhodnuto o úpadku a nadále v případě prohlášení konkursu zdaňovací období je upraveno podle § 99 Zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění (dále jen „ZDPH“).

Obecně lze říci, že zdaňovací období k jednotlivým daním jsou vymezena účinností rozhodnutí o úpadku. Můžeme rozlišovat zdaňovací období, které předchází účinnosti daňového rozhodnutí, dále zdaňovací období, v době trvání účinnosti rozhodnutí a následně zdaňovací období po ukončení účinnosti zmiňovaného rozhodnutí.

Zdaňovací období, předcházející úpadku, končí v den, který předchází dni, ve kterém bylo rozhodnuto o úpadku. Den poté počínají účinky rozhodnutí o úpadku. V tento den začíná zdaňovací období v průběhu úpadku a končí posledním dnem téhož měsíce, v němž bylo insolvenční řízení ukončeno. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. Zdaňovací období, které následuje po úpadku, počíná dalším dnem po skončení insolvenčního řízení. Opět končí posledním dnem v daném kalendářním měsíci téhož roku do konce kalendářního roku. (Marková, 2016)

Zdaňovací období v průběhu konkursu

Pokud je prohlášen konkurs, tak v tomto případě zdaňovací období končí dnem, který předchází dni prohlášení konkursu. Následující zdaňovací období začíná v okamžiku prohlášení konkursu a končí posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém byl konkurs prohlášen. Příštím zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. V případě ukončení konkursu zdaňovací období končí dnem předcházejícím dni zrušení konkursu. Jestliže registrace plátce přetrvává, zdaňovací období počíná dnem, ve kterém byl konkurs zrušen a končí posledním dnem, ve kterém byl již zmiňovaný konkurs zrušen. Zdaňovacím obdobím do konce kalendářního roku, ve kterém byl daný konkurs zrušen, je kalendářní měsíc. V dalším roce se dle výše obratu určí zdaňovací období. (Březinová, 2009)

Daňové přiznání a splatnost daně

Dle § 101 b lhůta pro podání daňového přiznání za zdaňovací období končící dnem, který předchází dni nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku, je 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku. Lhůtu takto stanovenou nelze prodloužit. Toto ustanovení platí i pro skupinu, u které soud rozhodl o úpadku jejího člena.

10.3 Zákon o spotřebních daních

Daňové přiznání a splatnost daně v průběhu insolvenčního řízení plátce

Daň ze spotřebních daní: § 136 a

Jestliže jde o plátce daně, kterému hrozí či se jeho úpadek řeší v insolvenčním řízení, tak probíhající zdaňovací období končí dnem, který předchází dni účinnosti rozhodnutí o úpadku. Jedná se de facto o zdaňovací období, které předchází rozhodnutí o úpadku.

Období v průběhu účinnosti rozhodnutí o úpadku je samostatným zdaňovacím obdobím. Pro plátce začíná dnem, kdy rozhodnutí o úpadku nabylo účinnosti a končí posledním dnem téhož kalendářního měsíce, ve kterém soud toto rozhodnutí vyjádřil. Pro plátce spotřebních daní přísluší zdaňovací období ve formě kalendářního měsíce.

Další zdaňovací období následuje po ukončení úpadku. Toto období počíná dnem, který následuje po již zmíněném konci insolvenčního řízení. Jeho konec přichází posledním dnem kalendářního měsíce, ve kterém insolvenční řízení skončilo.

Insolvenční správce je povinen podat daňové přiznání, popřípadě jiná oprávněná osoba do 25. dne po ukončení zdaňovacího období.

V případě spotřebních daní je daň za zdaňovací období je splatná do 40. dne od skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň přiznat a následně zaplatit. (§ 136a odst. 4 Zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

10.4 Zákon o silniční dani

Poplatník, kterému vzniká daňová povinnost má za úkol podat daňové přiznání do 31. ledna téhož roku, který následuje po uplynutí zdaňovacího období. Tato povinnost se vztahuje i na poplatníka, jehož úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení podle § 15 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. (Březinová, 2009)

Při insolvenčním řízení je poplatník povinný podat daňové přiznání do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku, podmínkou je uplynutí do dne předcházejícího účinnosti tohoto rozhodnutí.

Při používání vozidla během insolvenčního řízení, je silniční daň splatná v termínech nejbližší zálohy podle § 10 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. Daňové přiznání se v průběhu insolvenčního řízení podává každoročně k 31.1. a za využívaná vozidla se platí pravidelně zálohy. (mzdovapraxe.cz. Insolvenční zákon a jeho dopady do daňových zákonů, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s.)

10.5 Zákon o dani z nemovitých věcí

Je důležité podotknout, že v této koncepci zákona o dani z nemovitých věcí nedošlo k žádným zásadním změnám. Poplatník, jehož úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení musí podat daňové přiznání do 31.1. příslušného zdaňovacího období podle rozhodného stavu k 1.1. roku, na který je daň z nemovitostí vyměřována. Jestliže nastanou nějaké změny, tak je poplatník uvede buď to v řádném daňovém přiznání nebo v tzv. dílčím daňovém přiznání. (mzdovapraxe.cz. Daňové povinnosti v insolvenčním řízení, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s.)

Pro lepší přehlednost mezi rozdíly při plnění daňových povinností standartním způsobem a při plnění daňových povinností v úpadku u jednotlivých daní jsem vytvořila tabulku.

Tabulka 2: Rozdíly při podávání daňového přiznání běžným způsobem a v úpadku

	Daňový subjekt v úpadku	Daňový subjekt – běžný způsob
Daň z příjmů právnických osob	do 30 dnů od rozhodnutí o úpadku	- se sídlem na území ČR 15 dnů - bez sídla na území ČR 15 dnů
Daň z příjmů fyzických osob	do 30 dnů od rozhodnutí o úpadku	- s bydlištěm na území ČR 15 dnů - bez bydliště na území ČR 15 dnů
Daň z přidané hodnoty	Daňové přiznání je podáno do 25. dne následujícího měsíce po ukončení zdaňovacího období	Plátce podává daňové přiznání vždy 25. dne po skončení zdaňovacího období
Spotřební daň	Insolvenční správce, popřípadě jiná osoba je povinná podat daňové přiznání do 25. dne po skončení zdaňovacího období.	Plátcí jsou povinni předložit daňové přiznání za každou daň samostatně, a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla.
Silniční daň	Poplatník podává daňové přiznání do 31. 1. následujícího kalendářního roku.	Poplatník podává daňové přiznání nejpozději do 31. 1. následujícího kalendářního roku.

Daň z nemovitých věcí	Poplatník musí podat daňové přiznání do 31. 1. zdaňovacího období podle rozhodného stavu k 1. lednu roku, na který je daň vyměřována.	Poplatník je povinný podat daňové přiznání příslušnému správci daně do 31. 1. zdaňovacího období.
-----------------------	---	---

Zdroj: vlastní tvorba dle Daňových zákonů 2016, Hana Marková

Tabulka zřetelně vyznačuje, jaké rozdíly u jednotlivých daní při daňovém řízení běžným způsobem a při daňovém řízení v úpadku byly zjištěny. V tomto případě již mohu konstatovat, že nejpodstatnější změny zaznamenává daň z příjmů fyzických a právnických osob. Lhůty ostatních daní při insolvenčním řízení se nemění.

11 Dispoziční oprávnění v insolvenčním řízení ve vztahu k daňovému řízení

Průběh celého insolvenčního řízení zásadně ovlivňuje dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka v úpadku a také má dopad na správu daní. K tomu, aby správce daně mohl vést daňové řízení v souvislosti s daňovými povinnostmi dlužníka v úpadku, tak je poněkud důležité, aby jednal vždy s osobou, která má dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka, a to po celou dobu trvání insolvenčního řízení.

Osobu s dispozičními oprávněními ve vztahu k majetkové podstatě, tj. osobu, která má právo nakládat s majetkovou podstatou definuje insolvenční zákon, v § 229 odst. 3 v závislosti na průběhu insolvenčního řízení, způsobech řešení úpadku a vlastnictví majetku náležejícího do majetkové podstaty. Soupis majetkové podstaty provádí insolvenční správce, který se o něj stará a neustále ho v průběhu insolvenčního řízení doplňuje. Tyto povinnosti plní na základě pokynů insolvenčního soudu a malé spolupráce věřitelského výboru. Rozsah této majetkové podstaty má dvě podoby, které se od sebe odlišují tím, zda návrh podal dlužník nebo věřitel. (danarionline.cz. Dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka v úpadku, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s.)

Dlužník má dispoziční oprávnění v těchto případech

- po zahájení insolvenčního řízení
- po rozhodnutí o úpadku
- po povolení reorganizace

- po povolení oddlužení (v tomto případě existují dvě formy oddlužení, a to zpeněžení majetkové podstaty a splátkový kalendář)

Pokud použijeme oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, tak je postup podobný jako v konkursu. Při oddlužení formou splátkového kalendáře je dlužník povinný zasílat svým nezajištěným věřitelům částku vždy ve stejném rozsahu po dobu pěti let. A to v rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. (epravo.cz. Dispoziční oprávnění po povolení oddlužení, © EPRAVO.CZ, a.s. 1999-2017)

Dispoziční oprávnění přechází na insolvenčního správce

Velmi zásadní je přechod dispozičních oprávnění z dlužníka na insolvenčního správce, což je velmi složitý úkon. Tento proces se provádí z toho důvodu, že je na majetek dlužníka prohlášen konkurs insolvenčním soudem. V tomto případě se osobou s dispozičními oprávněními stává insolvenční správce. Po prohlášení konkurzu na insolvenčního správce spadá oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, jeho úkolem je i výkon práv a plnění povinností, které přísluší dlužníku, pokud souvisí s majetkovou podstatou. Nicméně má insolvenční správce kromě již uvedených povinností i další práva, které musí zajišťovat např.: vedení účetnictví a plnění daňových povinností, samozřejmostí je souvislost s majetkovou podstatou. (danarionline.cz. Dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka v úpadku, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s.)

11.1 Povinnost podávat daňové přiznání v jednotlivých fázích insolvenčního řízení

- Po rozhodnutí o úpadku – do 30 dnů
- Po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku – do 15 dní (V případě reorganizace má povinnost podat daňové přiznání dlužník a jedná-li se o konkurs, tak daňové přiznání podává insolvenční správce)
- Při ukončení insolvenčního řízení – do 15 dní (Insolvenční správce odevzdává daňové přiznání ke dni předložení konečné zprávy, ke dni podání návrhu na zrušení konkursu, ke dni zrušení konkursu a ke dni splnění oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Naopak dlužník je povinen podat daňové přiznání ke dni splnění reorganizačního plánu a ke dni splnění oddlužení splátkovým kalendářem.)

12 Daňové pohledávky

Zajištění daní

Na základě § 167 DŘ, pokud daň, u které dosud neuplynul den splatnosti nebo v případě, že se jedná o daň, která nebyla dosud stanovena, bude velmi těžko vymahatelná a s jejím výběrem budou značné problémy, tak správce daně je oprávněn vydat zajišťovací příkaz. Zajišťovací příkaz znamená pro daňový subjekt povinnost hradit částku uvedenou v příkazu. Jestliže nehrozí žádné nebezpečí z prodlení, tak správce daně uloží daňovému subjektu povinnost převést částku daně na jeho depozitní účet do 3 pracovních dnů. Zajišťovací příkaz je vykonatelný v momentě oznámení daňovému subjektu, když hrozí nebezpečí z prodlení. Výši zajišťovací částky u daně, která dosud nebyla určena stanoví správce daně na základě vlastních pomůcek. Pokud nebezpečí z prodlení nehrozí, tak správce daně oznámí daňovému subjektu, že musí nejpozději do 3 pracovních dnů sdělit údaje, které jsou potřebné pro stanovení výše zajišťované daně.

Pokud nastane situace, kdy daňový subjekt nesplní povinnosti uložené v zajišťovacím příkazu, může správce daně rozhodnout o zajištění částky za pomoci zástavního práva k majetku daňového subjektu. (§ 168 odst. 6 DŘ)

Vymáhání daní

Nedoplatek správce daně může vymáhat dle § 175 DŘ formou daňové exekuce, prostřednictvím soudního exekutora, uplatněním v insolvenčním řízení nebo jej může přihlásit do veřejné dražby. Správce daně zvolí takový způsob vymáhání nedoplatku, který bude přímo úměrný k nákladům spojených s vymáháním.

12.1 Přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení

Přihlášky pohledávek se u insolvenčního soudu podávají v době od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Jestliže je podána přihláška mimo toto uvedené období nebo pokud byla podána později, tak v tomto směru insolvenční soud na pohledávky nepřihlíží a nejsou uspokojovány. Přihlašují se jak pohledávky uplatněné u soudu, tak i vykonatelné kromě vyjmenovaných také pohledávky, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Mimo jiné je možné přihlásit pohledávku nesplatnou nebo vázanou na podmínku. (justice.cz. Pohledávky za

Následující pohledávkou jsou pohledávky zapodstatové. Do této jmenované kategorie patří pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim rovné. Podstatou pohledávek je informace, že mohou být hrazeny v plné výši lhotejno kdy po rozhodnutí o úpadku. Mezi tyto pohledávky patří:

- pohledávky za majetkovou podstatou, které vznikly po rozhodnutí o úpadku (hotové výdaje a odměna insolvenčního správce, daně, poplatky, cla, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, dále viz. ustanovení § 168 odst. 2 IZ)

Tabulka 3: Srovnání uspokojení v rámci jednotlivých řešení úpadku

	Konkurs	Reorganizace	Oddlužení
Nepřihlašovaná pohledávka dle § 168 a 169 IZ	uspokojena zcela	uspokojena zcela	uspokojena zcela
Přihlášená pohledávka nezajištěná	uspokojena v rozsahu majetkové podstaty	uspokojena dle reorganizačního plánu	uspokojena v míře minimálně 30 %
Přihlášená pohledávka zajištěná	uspokojena v rozsahu zajištění a dále z majetkové podstaty	v zásadě uspokojena v rozsahu zajištění	uspokojena pouze v rozsahu zajištění
Pohledávka po skončení insolvenčního řízení	nezaniká	narovnávána reorganizačním plánem	mění se v naturální obligaci

Zdroj: www.danarionline.cz

13 Daňová exekuce

Dle § 175 odst. 1 a 2 daňového řádu, jestliže dlužníkovi vznikne nedoplatek vůči správci daně, tak má tři možnosti. První variantou je, že správce daně bude tento nedoplatek po daňovém subjektu vymáhat sám. Odborně se tato situace nazývá daňová exekuce. Další možností je vymáhání pomocí soudního exekutora a jako poslední alternativou nám zbývá uplatnit vzniklý nedoplatek prostřednictvím insolvenčního řízení nebo přihlášením do veřejné dražby.

V pravomoci správce daně je samozřejmě i příležitost, kdy může dlužníka seznámit s podmínkami, které vyplívají z jeho povinností. Dále ho může upozornit na výši jeho nedoplatku a popřípadě ho upozornit na situaci, která může nastat právě při jeho neuhrazení. V případě, že i přes veškeré upozornění daňový subjekt nesplní své daňové povinnosti, tak nastupuje správce daně s vymáháním nedoplatku.

Vzniká zde otázka, co daňový řád považuje za nedoplatek. Nedoplatek je v podstatě částka daně, která doposud nebyla zaplacená ačkoli již uběhla doba splatnosti, taktéž nebylo uhrazeno příslušenství daně a zajištěné daně. Příslušenstvím se rozumí úroky, penále, pokuty a náklady řízení.

Povinností správce daně je také volba způsobu vymáhání nedoplatku. Musí zde klást důraz na výši nákladů, kterou má daňový subjekt povinnost uhradit, aby nebyla v očividném nepoměru k výši nedoplatku.

Daňovou exekuci jako takovou nařizuje správce daně za pomoci exekučního příkazu. Tento příkaz musí obsahovat náležitosti, které jsou uvedené v daňovém řádu. Základními náležitostmi jsou:

- způsob provedení daňové exekuce
- výše nedoplatku
- výše exekučních nákladů
- odkaz na exekuční titul (portal.gov.cz. Postup při daňové exekuci, © 2017 Ministerstvo vnitra)

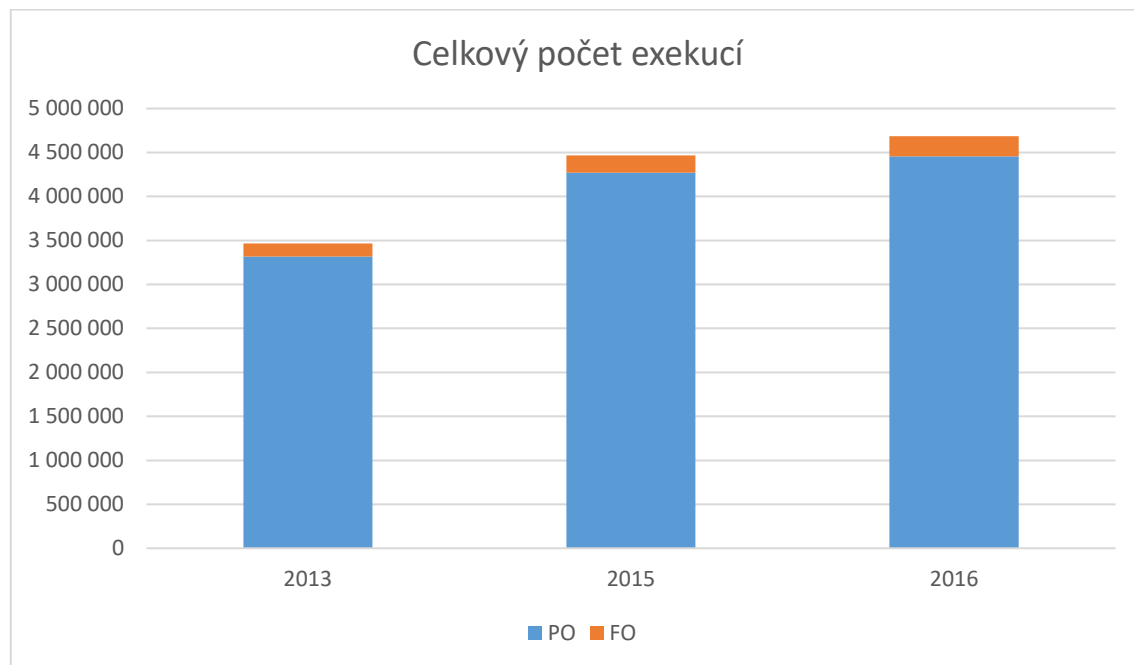
Exekučním titulem je písemnost, která podle daňového řádu v § 176 odst. 1 zobrazuje:

- výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní,
- vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžní plnění, nebo
- vykonatelný zajišťovací příkaz (danarionline.cz. Daňová exekuce podle nového daňového řádu, © 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s)

Správce daně provádí daňovou exekuci, a to několika způsoby. Exekučního příkaz lze vydat na srážky ze mzdy, přikázáním pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb, přikázáním jiné peněžité pohledávky, než je nárok na mzdu nebo pohledávka u poskytovatele služeb, postižením jiných majetkových práv, prodejem movitých věcí nebo prodejem nemovitých věcí. (portal.gov.cz. Postup při daňové exekuci, © 2017 Ministerstvo vnitra)

Jelikož informace o daňových exekucích nebyly veřejně přístupné, tak jsem zakomponovala do své práce alespoň obecný přehled o celkovém počtu exekucí:

Obrázek 4: Počet exekucí 2013-2016

Zdroj: Exekutorská komora ČR – centrální evidence exekucí (CEE)

Na obrázku je zřetelné, že počet exekucí stoupá. Od roku 2013 do roku 2015 byl nárůst o 29 % a od roku 2015 do roku 2016 narostla hodnota počtu exekucí o 5 %. Dle údajů Ministerstva spravedlnosti je nejvíce exekucí v Ústeckém kraji, v Praze a v Moravsko-slezském kraji naopak Zlínský kraj a Vysočina vykazuje nejmenší počet exekucí. (ekcr.cz. Exekutorská komora, © 2009-2017 Exekutorská komora České republiky)

14 Uspokojování pohledávek v rámci konkursu

Konkurs je vhodný oproti ostatním způsobům pro obě strany, jak pro podnikatele, tak i nepodnikatele. Cílem této metody je zpeněžit majetkovou podstatu dlužníka a získaný výnos pak spravedlivě rozdělit mezi věřitele.

Jestliže úpadek dlužníka je řešen konkursem, tak v tom případě insolvenční správce je povinen hradit pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené v insolvenčním řízení. Aby správce mohl vykonávat tyto činnosti nepotřebuje žádný souhlas ani jiné rozhodnutí ze strany správného orgánu. Po prozkoumání všech výsledků, které má insolvenční správce k dispozici jako je stav pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavených jim na roveň může provést závěrečné rozhodnutí. Poté správce vyhodnotí, jestli majetková podstata připouští uspokojení těchto nároků a v jaké míře. Posoudí-li insolvenční správce, že není možné pohledávky uspokojit v plném rozsahu, tak určí pořadí a poměr hrazení jednotlivých nároků podle ustanovení § 305 odst. 2 IZ.

14.1 Pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postavené

Pohledávky za majetkovou podstatou

Vznikají buď to po zahájení insolvenčního řízení nebo až po rozhodnutí o úpadku. Pohledávky, které jsou striktně uvedené v insolvenčním zákoně nepředstavují všechny, které mohou do majetkové podstaty patřit. Oblast pohledávek za majetkovou podstatou může být rozšířena právní úpravou. (§ 168 odst. 1 a 2 IZ)

Pohledávky na roveň postavené pohledávkám za majetkovou podstatou

Systém těchto pohledávek je v podstatě stejný jako u pohledávek za majetkovou podstatou, pokud pro ně není rozhodující fakt, zda vznikly ještě před zahájením nebo až v průběhu insolvenčního řízení. Dle ustanovení § 169 IZ do tohoto okruhu pohledávek mimo jiné patří pohledávky státu včetně pohledávek Úřadu práce České republiky za náhradu mzdy vyplacené zaměstnancům a za prostředky odvedené podle zvláštních právních předpisů, pohledávky účastníků z penzijního se státním příspěvkem.

Závěr

Problematika insolvenčního řízení je velmi obsáhlá sama o sobě a zasahuje i do plnění daňových povinností úpadce. Základní pojmy správců daně, práv a povinností osob zúčastněných na správě daní osob v insolvenčním řízení jsou upraveny daňovým řádem. Postupy, které jsou odlišné od této základní úpravy, a upřesnění ve vztahu k jednotlivým daním jsou uvedeny v daňových zákonech ke konkrétním daním.

Ve své práci se zaměřuji na fyzické a právnické osoby, které se nachází v úpadku. To znamená, že nejsou solventní a nejsou schopny vyřešit svou tíživou situaci jinak než tímhle krokem, jelikož nemají dostatek majetku. Pokud se dostanou až do takové fáze, kdy svoje pohledávky opravdu nejsou schopny splácet, tak se obrátí na insolvenční soud, aby jej osvobodil od těchto pohledávek za pomoci některého ze způsobu řešení dlužníkovy úpadku. Motivací pro dlužníka je především pocit toho, že se tímto způsobem může vymanit z tlaku věřitelů a že má alespoň nějakou šanci, že veškeré své vzniklé dluhy zvládne. V tomto případě je zapotřebí určité gramotnosti a orientace se v zákonech.

Cílem této bakalářské práce bylo stanovit postup právnické osoby při plnění daňových povinností k vybraným daním při vlastním insolvenčním řízení. Pro právnickou osobu může být náročná situace při úpravě zdaňovacího období po zahájení insolvenčního řízení, odvod daně a dalších povinností při správě a vymáhání daní. Insolvenční řízení se dotýká zejména daně z příjmů a daně z přidané hodnoty, pokud se jedná o plátce DPH.

Teoretická část popisuje jak obecné postupy podle Insolvenčního zákona, tak uvádí postupy aplikované v daňových zákonech včetně daňového řádu. Konkrétně vysvětluje dílčí způsoby řešení úpadku. Od roku 2013 dochází každým rokem k poklesu počtu insolvenčních návrhů. Na zlepšení situace se může podílet řada faktorů, od úpravy právních předpisů až po hospodářský růst v České republice.

V oblasti daní je zapotřebí dodržovat všechny povinnosti, které jsou stanovené zákonem. Rozlišujeme zdaňovací období v době trvání účinnosti a po ukončení účinnosti rozhodnutí. Při plnění daňových povinností v insolvenčním řízení je důležité zmínit, kdo má dispoziční oprávnění po zahájení insolvenčního řízení, po rozhodnutí o úpadku, po prohlášení konkursu, po povolení reorganizace a po povolení oddlužení. Samotné daňové přiznání je daňový subjekt povinný podat u daně z příjmů právnických osob do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti a u daně z příjmů fyzických osob je stanovena stejná lhůta.

Daňové pohledávky je nutné přihlásit a započíst v insolvenčním řízení. Koloběh začíná stádiem přihlášení, insolvenční soud je povinný do 15 dnů uveřejnit tuto informaci v insolvenčním rejstříku. Poté následuje přezkum, který se uskuteční do 30 dnů. Jestliže jsou nalezeny chyby v přihlášce, tak nápravu musí daňový subjekt provést do 15 dnů.

V závěru jsem se zaměřila na postupy správců daní při zajištění daně, vymáhání a daňové exekuci, která může probíhat mimo insolvenční řízení a je upravena daňovým řádem. Správce daně je dle daňového řádu exekučním orgánem s pravomocí vymáhat daňové nedoplatky. V oblastech, u nichž daňový řád nestanoví žádná specifika, je postupováno podle Insolvenčního zákona.

Summary and keywords

Insolvency and tax laws are the main topics of my work. It explains the connection of these two laws, depending on insolvency proceedings in the tax administration.

At the very beginning, some of the terms that appear frequently in the text are explained for better clarity and orientation. It is followed by legal regulations of the Insolvency Act, which became effective on January 1st in 2008. In this section, most important changes that have been authorized in the act are described. Main principles and objectives of the insolvency proceedings are also mentioned.

After the explanation of the act it is necessary to describe the whole process of insolvency proceedings from the beginning to the end. This is followed by providing advice on aspects that indicate a decline about which is good to be careful among debtors. In case the debtor status is confirmed as a bankruptcy, then selection of process failure solution is performed. Then it is described all the ways of solving the debtor's bankruptcy. It is a debt relief, bankruptcy, reorganization and one of the special methods called moratorium. Each method is analyzed, individually, its features are explained and when the method is supposed to be used. The next chapter analyzes, in detail, the Tax Code of the Czech Republic and the related tax obligations.

In the next part, I followed the theoretical part where I mentioned statistical data in the context of insolvency proceedings. Then I explained what tax liabilities are necessary to fulfill in individual taxes. Then I evaluated differences in tax compliance in standard manner and in tax compliance in bankruptcy. Tax assets and logging are also included. Finally, I have dealt with the satisfaction of debts, but only in the context of bankruptcy.

Keywords: Insolvency proceedings, debtor, bankruptcy

Seznam použitých zdrojů

Knihy:

1. KISLINGEROVÁ, Eva, Tomáš RICHTER a Luboš SMRČKA. *Insolvenční praxe v České republice: v období 2008-2013*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-497-1.
2. BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona: účetnictví jako základní zdroj informací pro insolvenční řízení*. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2009. ISBN 978-80-7273-159-6.
3. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2016: úplná znění platná k 1.1.2016*. 25. vydání. Praha: grada, 2016. ISBN 978-80-271-0022-4.
4. KOTOUČOVÁ, Jiřina. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-320-2.
5. HÁSOVÁ, Jiřina. *Insolvenční zákon: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-555-8.
6. ŠNOBLOVÁ, Zuzana a Vítězslav NĚMČÁK. *Insolvenční správce*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-914-2.
7. VRBKOVÁ, Lucie. *Už nikdy dlužníkem: pro všechny, kteří si půjčili, půjčují a hodlají si půjčit peníze*. 3. vyd. Praha: COFET, 2009. ISBN 978-80-904396-0-3.
8. KOZEL, Roman. *Problémy konkursního řízení a jejich řešení: [praktická příručka]*. 2. rozš. a přeprac. vyd. podle právního stavu k 1.3.2003. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-400-5.

Elektronické:

1. [pracepropravniky.cz](http://www.pracepropravniky.cz) Insolvenční zákon 2016 (© 2016). Dostupný na [www: http://www.pracepropravniky.cz/zakony/insolvenzni-o-upadku-a-zpusobech-jeho-resen](http://www.pracepropravniky.cz/zakony/insolvenzni-o-upadku-a-zpusobech-jeho-resen)
2. zakony.kurzy.cz. Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb., (© 2000-2016). Dostupný na [www: http://zakony.kurzy.cz/182-2006-insolvenzni-zakon/cast-1-hlava-1/](http://zakony.kurzy.cz/182-2006-insolvenzni-zakon/cast-1-hlava-1/)

3. justice.cz. Majetková podstata (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na
www: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/dluznik/majetkova-podstata.html>
4. justice.cz. Insolvenční právo (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na
www: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvencni-pravo.html>
5. justice.cz. Insolvenční zákon (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na
www: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/insolvencni-pravo.html>
6. justice.cz. Výkladová stanoviska (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na
www: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/postaveni-veritelu-a-veritelske-organy.html>
7. justice.cz. Oddlužení (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na www:
<http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/oddluzeni.html>
8. justice.cz. Pohledávky a jejich přihlášení (© Ministerstvo spravedlnosti ČR). Dostupný na www: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/veritel/pohledavky-a-jejich-prihlaseni-.html>
9. mzdovapraxe.cz. Insolvenční zákon a jeho dopady do daňových zákonů (© 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s). Dostupný na www: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d3644v4971-insolvencni-zakon-a-jeho-dopady-do-danovych-zakonu/?search_query=
10. mzdovapraxe.cz Daňové povinnosti v insolvenčním řízení (© 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s). Dostupný na www: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d42024v53003-vedeni-ucetnictvi-a-danove-povinnosti-dluznika-v-insolvenc/?search_query=©©
11. danarionline.cz. Dispoziční oprávnění k majetkové podstatě dlužníka v úpadku (© 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s). Dostupný na www: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d38681v48634-dispozicni-opravneni-k-majetkove-podstate-dluznika-v-upadku/7>

12. danarionline.cz. Daňová exekuce podle nového daňového řádu (© 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s). Dostupný na [www: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d27083v35448-danova-exekuce-podle-noveho-danoveho-radu/](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d27083v35448-danova-exekuce-podle-noveho-danoveho-radu/)
13. epravo.cz. Dispoziční oprávnění po povolení oddlužení (© EPRAVO.CZ, a.s. 1999-2017). Dostupný na [www: http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-oddluzeni-jako-novy-zpusob-reseni-upadku-52512.html](http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-oddluzeni-jako-novy-zpusob-reseni-upadku-52512.html)
14. ucetnikavarna.cz. Zákon č. 294/2013 Sb. (© 2016 Wolters Kluwer ČR, a. s). Dostupný na [www: http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d43659v54863-legislativni-novinky-v-zari-az-listopadu-2013/](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d43659v54863-legislativni-novinky-v-zari-az-listopadu-2013/)
15. business.center.cz. Osoby zúčastněné na správě daní (© 1998-2017 HAVIT, s.r.o.). Dostupný na [www: http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast2h1.aspx](http://business.center.cz/business/pravo/zakony/danovy-rad/cast2h1.aspx)
16. upadkovepravo.cz. Reorganizace (© 2011-2017 – LIQUIDATORS v.o.s.). Dostupný na [www: http://www.upadkovepravo.cz/reorganizace](http://www.upadkovepravo.cz/reorganizace)
17. portal.gov.cz. Postup při daňové exekuci (© 2017 Ministerstvo vnitra). Dostupný na [www: http://portal.gov.cz/portal/podnikani/situace/243/246/6120.html](http://portal.gov.cz/portal/podnikani/situace/243/246/6120.html)
18. stormware.cz. Přímé a nepřímé daně (© 2017 STORMWARE s.r.o.). Dostupný na [www: https://www.stormware.cz/ucetni-pojmy/dane/](https://www.stormware.cz/ucetni-pojmy/dane/)
19. businessinfo.cz. Daňové řízení a jeho fáze (© 1997-2017 CzechTrade). Dostupný na [www: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zaklady-danoveho-rizeni-ppbi-79462.html#!&chapter=7](http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zaklady-danoveho-rizeni-ppbi-79462.html#!&chapter=7)
20. ekcr.cz. Exekutorská komora (© 2009-2017 Exekutorská komora České republiky). Dostupný na [www: http://www.ekcr.cz/](http://www.ekcr.cz/)

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výsledky konkursu	29
Tabulka 2: Rozdíly při podávání daňového přiznání běžným způsobem a v úpadku	37
Tabulka 3: Srovnání uspokojení v rámci jednotlivých řešení úpadku	42

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma reorganizace	21
Obrázek 2: Vývoj počtu bankrotů a návrhů na bankroty obchodních společností	31
Obrázek 3: Vývoj reorganizace	31
Obrázek 4: Počet exekucí 2013-2016	45

Seznam grafů

Graf 1: Jednotnost insolvenčního řízení	15
Graf 2: Fáze konkursního řízení	22
Graf 3: Fáze oddlužení	24
Graf 4: Pokles insolvenčních návrhů	28
Graf 5: Počet prohlášených konkursů	29
Graf 6: Bankroty - OS	30

Seznam zkratek

DZ – Daňové zákony

DŘ – Daňový řád

ZKV – Zákon o konkursu a vyrovnání

PO – Právnícká osoba

Sb. – sbírky

č. - číslo

IZ – zákon č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

ZDPH - zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Zákon - zákon č. 261/2007 Sb., daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

ObčZ – Občanský zákon

v.o.s. – veřejná obchodní společnost

odst. – Odstavec

popř. – popřípadě

resp. – respektive

tzn. – to znamená

tj. – to je